

Odhalit pachatele
bývá snazší
než najít viníka.

**Ferdinand
von
Schirach**

HOST

Ferdinand
von Schirach

VINA

Ferdinand von Schirach

BRNO 2018

Schuld © 2010 by Ferdinand von Schirach
Translation © Ondřej Šebesta c/o DILIA, 2018
Czech edition © Host — vydavatelství, s. r. o., 2018
(elektronické vydání)
ISBN 978-80-7577-639-6 (PDF)
ISBN 978-80-7577-640-2 (ePUB)
ISBN 978-80-7577-641-9 (MobiPocket)

Věci jsou takové, jaké jsou.

ARISTOTELES

MĚSTSKÁ SLAVNOST

První srpen byl i na tuto roční dobu dost horký. Městečko slavilo šestisté výročí založení, vonělo po pražených mandlích a cukrové vatě, pach tučného grilovaného masa se usazoval ve vlasech. Vyrůstly tu stánky jako na jarmarcích: stál tady kolo-toč, mohli jste se svézt na autodromu a zastřílet si ze vzduchovky. Ti starší hovořili o „vedřinách“ a „královském počasí“, měli na sobě světlé kalhoty a rozhalené košile.

Byli to řádní muži a vykonávali řádná zaměstnání: zástupci pojišťoven, prodejci automobilů, řemeslníci. Nedalo se jim nic vytknout. Skoro všichni

ženatí, vychovávali děti, platili daně, spláceli půjčky, večer se dívali na zprávy. Úplně normální muži, nikdo by nevěřil, že se něco takového může stát.

Hráli v dechovém orchestru. Nic světoborného, žádné velké akce: na vinobraních, pro střelecké spolky, na hasičských bálech. Jednou vystupovali dokonce u spolkového prezidenta na zahradě a pak dostali studené pivo a horké párky. V kulturním domě teď visela fotka, hlava státu nebyla vidět, ale někdo hned vedle přilepil výstřižek z novin, který to dokládal.

Seděli na jevišti v parukách a s nalepenými vousy. Manželky je nalíčily pudrem a rtěnkou. Mělo to vypadat důstojně, „na oslavu města“, řekl starosta. Ale důstojně to nevypadalo. Hrozně se před černým pozadím potili a příliš mnoho toho vypili. Košile se jim lepily k tělu, byli cítit potem a alkoholem, u nohou jim stály prázdné sklenice. Přesto hráli dál. A když zahráli falešně, nevadilo to, publikum už také hodně vypilo. Mezi jednotlivými kusy zazněl potlesk a dostali čerstvé pivo. O pauzách pouštěl moderátor gramodesky. Z dřevěného parketu před jevištěm se prášilo, protože lidé i přes to horko tancovali. Muzikanti zašli za scénu, aby se napili.

Dívce bylo sedmnáct, musela ještě doma hlásit, když chtěla přespat u svého kluka. Za rok maturita, pak medicína v Berlíně nebo Mnichově, těšila se na to. Měla upřímný obličej, modré oči, byl na ni pěkný pohled a při obsluhování se smála. Spropitné se hodilo, o prázdninách chtěla s klukem procestovat Evropu.

Bylo takové horko, že měla jen bílé tričko, džíny, sluneční brýle a zelenou stužku ve vlasech. Jeden z muzikantů vyšel ze zákulisí, zamával na ni a ukázal na prázdnou sklenici v ruce. Přešla parket a vyběhla po čtyřech schůdcích, balancovala s tácem plným piv, pro její útlé ruce příliš těžkým. Muž v paruce a s nabílenými tvářemi jí připadal legrační. Culil se, později si vzpomněla, jak se culil a jak mu v bílém obličejí zářily žluté zuby. Podržel jí závěs, aby mohla projít dozadu za ostatními muzikanty, kteří seděli na dvou lavicích a měli žízeň. V jednom okamžiku se její bílé tričko v paprscích slunce zvláště rozzářilo, její kluk měl vždycky radost, když si ho oblékla. Pak uklouzla. Svalila se dozadu, nebolelo to, ale celá se polila pivem. Tričko bylo najednou úplně průhledné, neměla podprsenku. V té trapné situaci se usmála, a pak se rozhlédla po mužích okolo, kteří v tu ránu ztichli a jen na ni zírali. Potom po ní první

z nich natáhl ruku, a všechno začalo. Závěs už byl zase zatažený, z reproduktorů řvala píseň Michaela Jacksona, muži navázali na rytmus na parketu, a později to nikdo nebude schopen vysvětlit.

Policie přijela pozdě. Muži volajícím z budky nevěřili. Tvrdil, že také patří do orchestru, jméno nevedl. Policista, který hovor přijímal, to řekl svým kolegům, ale všichni to pokládali za vtip. Jen ten nejmladší se ozval, že se tam podívá, a vyrazil přes ulici směrem k vyzdobenému náměstí.

Pod jevištěm byla tma a vlhko. Ležela tam, nahá v blátě, mokrá od spermatu, mokrá od moči, mokrá od krve. Nemohla mluvit, nehýbala se. Měla zlomená dvě žebra, levou ruku a nos, střepy sklenic a lahví od piva jí pořezaly záda a ruce. Když s ní ti muži skončili, zdvihli jedno z prken a hodili ji pod jeviště. Ležela tam dole a oni na ni močili. Pak šli zase na scénu. Když ji policisté tahali z bláta, kapela zrovna hrála polku.

„Obhajoba je boj, boj za práva obviněného.“ Tato věta stála v malé knížce s červeným plastovým přebalem, kterou jsem tehdy stále nosil u sebe. Jme-

novala se Rukojet' trestního obhájce. Nedávno jsem složil druhou státní zkoušku a před pár týdny jsem se stal advokátem. Věřil jsem té větě. Myslel jsem si, že vím, co znamená.

Zavolal mi spolužák z univerzity a ptal se, jestli se chci přidat k obhajobě, shánějí ještě dva advokáty. Samozřejmě že jsem chtěl, můj první velký případ, noviny toho byly plné, a já věřil, že tohle je můj nový život.

V trestním řízení nikdo nemusí dokazovat svou nevinu. Nikdo nemusí mluvit, aby se obhájl, žalobce musí předkládat důkazy. A to byla naše strategie: prostě všichni měli mlčet. Víc jsme dělat nemuseli.

Analýzu DNA v té době soudy uznávaly teprve krátce. Policisté zajistili v nemocnici dívčino obléčení a nacpali ho do modrého plastového pytle. Pytel dali do kufru služebního vozu, měli ho odvézt na soudní lékařství. Věřili, že udělali všechno správně. Vůz ale stál na slunci, hodiny a hodiny, v tom horku se pod tou modrou fólií množily plísně a bakterie, změnily stopy DNA, a nikdo už je nemohl vyhodnotit.

Lékaři dívku zachránili a zničili poslední důkazy. Ležela na operačním stole, kůži měla očištěnou.

Stopy pachatelů v její vagině, konečnicku a na jejím těle v nemocnici setřeli, nikdo nemyslel na nic jiného než na akutní péči. Mnohem později se policisté a soudní lékař z hlavního města pokoušeli najít odpad z operačního sálu. Nakonec to vzdali, seděli ve tři ráno v nemocniční kantýně před světlehnědými šálky studené filtrované kávy, byli unavení a neměli žádné vysvětlení. Jedna ze sester je poslala domů.

Dívka nemohla pachatele identifikovat, nerozeznala je od sebe: nalíčení a v parukách vypadali všichni stejně. Při rekognici se nechtěla ani podívat, pak se přece přemohla, ale nikoho nepoznala. Nikdo nevěděl, který z mužů zavolał policii, ale bylo jasné, že to musel být jeden z nich. Takže pro každého z nich platilo, že to mohl být on, kdo zavolał. Osm jich bylo vinných, ale každý z nich mohl být i tím jediným nevinným.

Byl hubený. Hranatý obličej, zlaté brýle, vyčnívající brada. Tehdy se ještě ve věznicích v místnostech pro návštěvy smělo kouřit, vykouřil nepočítaně cigaret. Při mluvení se mu v koutcích úst hromadily sliny, které si otíral kapesníkem. Když jsem ho uviděl poprvé, měl za sebou už deset

dní ve vazbě. Pro mě byla ta situace stejně nová jako pro něho, příliš podrobně jsem mu vysvětloval jeho práva a vztah mezi klientem a advokátem, učebnicové znalosti z nejistoty. Vyprávěl o své ženě a obou dětech, o své práci a konečně také o té městské slavnosti. Řekl, že ten den bylo strašné horko a že příliš mnoho pili. Neví, proč se to stalo. Strašné horko, to je všechno, co vypověděl. Nikdy jsem se ho nezeptal, jestli se toho zúčastnil, nechtěl jsem to vědět.

My advokáti jsme se ubytovali v hotelu na náměstí. V hospodě jsme diskutovali nad spisem. Nad fotkami mladé ženy, jejího ztýraného těla, oteklého obličejem. Něco takového jsem ještě neviděl. Výpovědi byly zmatené, nedávaly žádný ucelený obrázek, z každé strany spisu jsem cítil hněv, hněv policistů, hněv státního zástupce a hněv lékařů. Prostě k ničemu.

Uprostřed noci u mě v pokoji zazvonil telefon. Slyšel jsem jen jeho dech, nemluvil. Nejednalo se o omyl. Poslouchal jsem, dokud nezavěsil. Trvalo to dlouho.

Soud se nacházel na stejném náměstí jako hotel, klasicistní budova s pár schody před vchodem — oslava velikosti právního státu. Proslulé vinařské městečko, žili tady vinaři i obchodníci s vínem, šťastný kousek země, ušetřený válek. Všechno tady vyzařovalo důstojnost a poctivost. Někdo dal na okna soudní budovy pelargonie.

Soudce si nás postupně volal do své pracovny. Měl jsem na sobě talár, protože jsem nevěděl, že se při takových příležitostech nenosí. Když začalo vazební zasedání, mluvil jsem příliš, tak jak mluví někdo, kdo je mladý a má pocit, že cokoli je lepší než mlčet. Soudce se díval jen na mého klienta, nemyslím, že mě poslouchal. Mezi soudcem a tím mužem však panovalo něco jiného, něco daleko staršího než náš trestní řád, obžaloba, která neměla nic společného s psanými zákony. Když jsem skončil, zeptal se soudce ještě jednou, jestli můj klient hodlá mlčet. Zeptal se tiše, bez důrazu, potom sklopil své brýle na čtení a čekal. Soudce odpověď znal, ale přesto položil otázku. A my všichni v té studené jednací místnosti jsme věděli, že tím řízení skončí a že otázka viny je něco docela jiného.

Pak jsme čekali na chodbě na rozhodnutí vyšetřujícího soudce. Devět advokátů, já se spolužákem

jsme byli nejmladší. Oba jsme si na toto jednání koupili nový oblek. Jako všichni advokáti jsme žertovali, ta situace se nás neměla příliš dotknout, a já byl součástí toho všeho. Na konci chodby se o zeď opíral dozorce, tlustý a unavený, a zjevně námi opovrhoval.

Odpoledne soudce obviněné propustil z vazby, řekl, že nemá žádné důkazy, obvinění mlčí. Rozhodnutí přečetl z papíru, přestože mělo jen dvě věty. Pak se rozhostilo ticho. Obhajoba byla vedena správně, ale nevěděl jsem, jestli mám vstát, načež mi zapisovatelka předala rozhodnutí a my opustili místnost. Soudce nemohl rozhodnout jinak. Na chodbě páchlo linoleum a staré spisy.

Všichni ti muži byli propuštěni. Vyšli zadním východem, zpět ke svým ženám a dětem a ke svým životům. I nadále platili daně a spláceli půjčky, posílali své děti do školy, a o té věci už nikdo nemluvil. Jen orchestr se rozpadl. Proces se nikdy nekonal.

Před soudní budovou stál otec té mladé dívky, stál uprostřed schodiště, minuli jsme ho zleva i zprava, nikdo se ho ani nedotkl. Díval se na nás, oči zarudlé pláčem, vlídný obličej. Naproti na radnici

ještě visel plakát městské slavnosti. Starší advokáti hovořili s novináři, mikrofony se leskly jako ryby na slunci, a za nimi si otec sedl na schody soudní budovy a svěsil hlavu mezi ramena.

Po jednání jsme šli se spolužákem na nádraží. Mohli jsme hovořit o vítězství obhajoby nebo o Rýnu tekoucím podél kolejí nebo o čemkoli jiném. Ale místo toho jsme seděli na dřevěné lavičce s oprýskaným lakem, a nikdo nechtěl nic říct. Věděli jsme, že jsme ztratili svou nevinnost a že to nehraje roli. Ve svých nových oblecích a se zánovnými aktovkami jsme mlčeli i pak ve vlaku, a zatímco jsme jeli domů, mysleli jsme na to děvče a na ty řádné muže a nedívali jsme se na sebe. Dospěli jsme, a když jsme vystupovali z vlaku, bylo nám jasné, že věci už nikdy nebudou jednoduché.

DNA

Pro M. R.

Nině bylo sedmnáct. Seděla před stanicí Bahnhof Zoo, před sebou papírový kelímek s pár mincemi. Mrzlo a na zemi už zůstával sníh. Takhle si to nepředstavovala, ale bylo to lepší než všechno ostatní. Matce volala naposledy před dvěma měsíci, vzal to otčím. Plakal a prosil ji, ať se vrátí domů. Vše se jí znovu vybavilo, pach potu a stáří, jeho chlupaté ruce. Zavěsila.

Její nový přítel, Thomas, žil také na nádraží. Bylo mu čtyřicet, dával na ni pozor. Hodně pili, hlavně tvrdý alkohol, hrál a dával zapomenout. Hned jak k ní přistoupil ten muž, napadlo ji, že hledá sex. Není žádná prostitutka. Když se

muži ptali, kolik by to stálo, vždycky se naštvála. Jednomu takovému plivla do obličeje.

Starý muž se zeptal, jestli by nešla k němu domů, má teplý byt, nejde mu o sex. Jen nechce být o Vánocích sám. Vypadal slušně, možná šedesát nebo pětadesát let, tlustý kabát, vyčištěné boty. Vždycky se nejdříve dívala na boty. Třásla se zimou.

„Jen pokud se mnou bude moct jít můj přítel.“

„Jasně,“ odvětil muž. Bude dokonce ještě raději.

Později seděli u toho muže v kuchyni. Nabídl jim kávu a bábovku. Zeptal se jí, jestli se nechce vykoupat, že jí to udělá dobře. Váhala, ale byl tu přece Thomas. Nemůže se nic stát, pomyslela si. Dveře koupelny nešly zamknout.

Ležela ve vaně. Cítila teplo, koupelový olej voněl po břízách a levanduli. Nejprve ho neviděla. Zavřel za sebou dveře. Měl spuštěné kalhoty, onanoval. To přece není nic špatného, řekl a nejistě se usmál. Z vedlejšího pokoje slyšela televizi. Zaječela. Thomas rozrazil dveře, klika trefila muže do ledvin. Ztratil rovnováhu a přepadl přes hranu vany. Ležel u ní ve vodě, hlavou na jejím břiše. Kopala nohama, přitáhla kolena k sobě, chtěla ven, pryč od toho chlapa. Trefila ho do nosu, do vody kapala krev. Thomas ho popadl za vlasy, držel ho pod vodou. Nina pořád ječela. Stála ve vaně, nahá,